

*Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XLII/280/2022
Rady Gminy Rychtal
z dnia 22 marca 2022 r.*

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA TERENIE
GMINY RYCHTAL NA LATA 2022 - 2024**

**OPRACOWANIE:
Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy
Rychtal**

Rychtal, marzec 2022 roku

WSTĘP

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.) w art. 19 pkt. 4 wprowadziła zmiany do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia”.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 11¹ „*W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18*”. W kontekście brzmienia art. 4¹, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględnić zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

Średnia spożycia alkoholu w Polsce jest najwyższa od lat – według danych GUS w Polsce na jednego mieszkańca przypadło w 2019 roku średnio 9,78 litra czystego alkoholu etylowego. Z najnowszych badań wynika także, że nadużywanie alkoholu dotyczy ponad 2,5 mln Polaków. W rodzinach z problemem alkoholowym żyje 3-4 mln osób, w tym 1,5-2 mln dzieci. Z kolei 700-900 tys. osób w naszym kraju jest uzależnionych od alkoholu. Kobiety piją mniej alkoholu niż mężczyźni, a także rzadziej go nadużywają, jednak następstwa zdrowotne występują u nich przy mniejszych dawkach łącznych występują u nich częściej niż u mężczyzn. U kobiet częściej rozpoznaje się takie następstwa nadużywania alkoholu, jak alkoholowe uszkodzenie wątroby oraz szkody zdrowotne w zakresie układu sercowo-naczyniowego i mózgu, także wystąpienie zaburzeń w obrębie mięśni szkieletowych i miokardiopatii. Ponadto kobiety uzależnione od alkoholu osiągają gorsze wyniki testów psychomotorycznych i pamięci niż mężczyźni. Umieralność kobiet nadużywających alkoholu jest wyższa niż mężczyzn, przy czym główne jej przyczyny to: alkoholowe uszkodzenie wątroby,

zapalenie trzustki, wypadki i przemoc, samobójstwa, nowotwory i choroby serca. Jedną z istotnych różnic jest osiągnięcie przez kobiety wyższego stężenia alkoholu we krwi przy takiej samej dawce alkoholu na kilogram wagi ciała, co wynika z mniejszej procentowej zawartości wody w organizmie.

1. Osoby dorosłe

Dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują, iż w Polsce wśród spożywanych napojów alkoholowych najwyższy odsetek stanowi piwo. W 2019 roku spożycie piwa w litrach na 1 mieszkańca kraju wynosiło 97,1 litra i w stosunku do roku 2000 – 66,9, nastąpił wzrost o 30,2 litra.

Tabela 1. Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca Polski w latach 2000-2019.

Lata	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne* w litrach	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo* w litrach	Piwo w przeliczeniu na 100% alkohol
2000	2,0	12,0	1,44	66,9	3,68
2001	1,7	10,6	1,27	66,5	3,66
2002	1,7	11,2	1,34	70,7	3,89
2003	2,4	11,3	1,36	74,8	4,1
2004	2,5	10,6	1,27	82,0	4,51
2005	2,5	8,6	1,03	80,7	4,44
2006	2,7	9,1	1,09	90,8	5,0
2007	3,0	8,9	1,07	93,4	5,14
2008	3,4	8,2	0,98	94,4	5,19
2009	3,2	7,0	0,84	91,2	5,02
2010	3,2	7,0	0,84	90,5	4,98
2011	3,3	6,4	0,77	94,3	5,19
2012	3,0	5,9	0,71	99,2	5,46
2013	3,6	5,8	0,67	97,7	5,37
2014	3,2	6,3	0,76	98,9	5,44
2015	3,2	6,3	0,76	99,1	5,45
2016	3,2	5,8	0,70	99,5	5,47
2017	3,3	6,1	0,73	98,5	5,42
2018	3,3	6,0	0,72	100,5	5,53
2019	3,7	6,2	0,72	97,1	5,34

Narkomania jest patologicznym zjawiskiem społecznym, uzależnieniem spowodowanym powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej. Charakteryzuje koniecznością przyjmowania środka odurzającego, tendencją do stałego zwiększenia dawki oraz fizycznym i psychicznym uzależnieniem. Narkomania w krótkim czasie prowadzi do istotnych zmian psychicznych pod postacią obniżenia uczuciowości wyższej, osłabienia woli, skierowania wszystkich potrzeb życiowych w jednym, określonym kierunku – zdobycia kolejnej „dawki” narkotyku. W obliczu zachodzących zmian społecznych i gospodarczych narkomania staje się poważnym problemem społecznym i ekonomicznym. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych rodzi szereg

problemów zdrowotnych dla człowieka, mogą to być m. in. śmiertelne zatrucia organizmu (przedawkowania), ostre i przewlekłe zaburzenia psychiczne, rozprzestrzenianie się chorób przenoszonych drogą płciową lub przez krew (HIV/AIDS). Wszystko to jest również przyczyną obniżenia jakości życia, jego skrócenia i nasilania się negatywnych zjawisk takich jak: przestępczości, samobójstw i wypadków. Na poziomie funkcjonowania rodziny prowadzi do jej dysfunkcji, skutkiem czego są poważne problemy natury emocjonalnej i ekonomicznej, często także jej rozpad.

Do zadań własnych gminy należy, przeciwdziałanie narkomanii, które realizowane jest między innymi przez działalność informacyjną, edukacyjną i zapobiegawczą, a także w zakresie ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych.

Do końca 2021 roku zakres programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych obejmował problematykę alkoholową oraz narkotykową. Stąd wszelkie diagnozy lokalne obejmowały rozpowszechnienie problemów alkoholowych oraz narkomanii. Obecna sytuacja prawna wymaga sporządzenia uzupełnionej diagnozy problemów społecznych w zakresie występowania uzależnień behawioralnych na terenie gminy.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119)
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),
4. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz.1956 z późn. zm.),
5. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.).
6. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r.

oraz

Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 roku o prawach osób niepełnosprawnych.

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r.
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 01 lutego 2021 r.

Programy i Strategie Gminne:

1. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rychtal na lata 2021-2025.
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rychtal na lata 2021-2028 z perspektywą do 2030 roku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Rychtal na lata 2022-2024, zwany dalej Programem wyznacza obszary, w których władze samorządowe dążą do zmniejszenia spożycia napojów alkoholowych, a także rozwijania działań na rzecz trzeźwości w środowisku lokalnym, koncentrując się na profilaktyce adresowanej do dzieci, młodzieży oraz działaniach interwencyjnych w środowiskach szczególnie zagrożonych, zwłaszcza przemocą domową/rodzinną, poprzez własne inicjatywy oraz wspieranie osób, organizacji i instytucji działających w tym zakresie.

Przy opracowaniu Programu uwzględniony został cel operacyjny nr 2 *Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi*, określony w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Szczególnie ważnym dokumentem, który wzięto pod uwagę przy tworzeniu Programu jest Diagnoza lokalnych zagrożeń i problemów społecznych na terenie Gminy Rychtal Program jest spójny również ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rychtal na lata 2021 – 2028 z perspektywą do 2030 roku. Opiera się również na wytycznych Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Zadania i sposoby ich realizacji określone w Programie są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

CELE PROGRAMU

Głównym celem Programu jest propagowanie wiedzy w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych, podejmowanie działań zmierzających do zmiany wzorców spożywania tych napojów oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Rychtal (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu.

Profilaktyki selektywnej – adresowanej do osób lub grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu.

Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.

Cele szczegółowe Programu to:

1. Kreowanie lokalnej polityki rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz służącej zmniejszaniu aktualnych i zapobieganiu nowym problemom związanym z uzależnieniami, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.
2. Kontrola rynku napojów alkoholowych, w kontekście przestrzegania zasad i warunków korzystania oraz podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, wspólnie z policją.

3. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez wprowadzanie do szkół profesjonalnych programów profilaktycznych z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień).
4. Wspieranie realizacji szkolnych i środowiskowych imprez oraz programów profilaktycznych z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) przy współpracy z pedagogami szkolnymi.
5. Stwarzanie alternatywnych, ciekawszych możliwości spędzania czasu wolnego przez młodzież szkolną oraz dorosłych m.in. poprzez zachęcanie do udziału w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, artystycznych itp., udział w imprezach i inicjatywach lokalnych.
6. Współpraca z Policją, Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami służby zdrowia, placówkami oświaty oraz innymi placówkami opiekuńczo - wychowawczymi w sprawach wynikających z realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
7. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych - współpraca z Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Uzależnień w Rychtalu, placówkami służby zdrowia gdzie osoby uzależnione i współuzależnione mogą uzyskać profesjonalną pomoc.
8. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami oraz przemocy w rodzinie.

ZADANIA PROGRAMU

Zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Działania związane z profilaktyką z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych zawarte w niniejszym Programie są działaniami długofalowymi. Kontynuacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, warunkuje w dużym stopniu skuteczność realizacji podejmowanych działań. Zadania w tym zakresie wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki gminy, w szczególności poprzez tworzenie warunków sprzyjających ich realizacji oraz pozyskanie partnerów.

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą w rodzinie.

Celem tego zadania jest zmniejszenie poziomu degradacji psychofizycznej osób uzależnionych, oraz osób z problemem alkoholowym lub innych uzależnień, poprzez zwiększenie dostępności niezbędnych oddziaływań motywacyjnych. Celem tego zadania jest również zmniejszenie liczby przypadków uzależnienia poprzez uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów związanych z procesem uzależniania się, a także zwiększanie skuteczności interwencji wobec zaburzeń zachowania, wynikających z nadmiernego picia, używania środków psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych lub ryzykownych zachowań.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień w Rychtalu świadczącego pomoc dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz uzależnionych behawioralnie w ramach redukcji szkód o której mowa w NPZ, w tym: wynagrodzenie specjalistów zatrudnionych w Punkcie, zakup materiałów biurowych i profilaktyczno-edukacyjnych, zakup

sprzętu i wyposażenia, czynsz, i w razie potrzeby adaptacja pomieszczeń oraz inne zakupy związane z funkcjonowaniem punktu.

Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień w Rychtalu w ramach jego działalności m.in.:

- a) prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat choroby alkoholowej, narkotykowej i uzależnień behawioralnych i metod leczenia, faz rozwoju uzależnienia,
- b) udzielanie porad, oraz konsultacji telefonicznych i prowadzenie telefonu zaufania – **+48 572 878 664**, motywowanie osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- c) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- d) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. rozmowy podtrzymujące),
- e) rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- f) inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- g) gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.
- h) Szkolenia członów GKPiRPA, oraz osób tworzących lokalne prawo dotyczące rynku alkoholowego

2. Podejmowanie czynności zmierzających do wydania orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego:

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym prowadzenie rozmów motywacyjnych z osobami z problemem alkoholowym oraz rozpowszechnienie informacji w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ.

Prowadzenie działań zmierzających do nałożenia obowiązku leczenia odwykowego wobec osób zgłoszonych;

Współpraca z placówkami lecznictwa odwykowego w ramach leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu zgodnie z założeniami NPZ

Edukacja zdrowotna o której mowa w NPZ poprzez zakup ulotek, broszur i poradników, związanych z problemem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych

Edukacja zdrowotna o której mowa w NPZ poprzez przekazywanie informacji na temat ruchów samopomocowych, o mitingach Wspólnoty Anonimowych Alkoholików

- a) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- b) kierowanie do biegłego sądowego, psychologa klinicznego i lekarza psychiatry w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób nie wyrażających zgody na leczenie odwykowe,
- c) kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

3. Edukacja kadr, o której mowa w NPZ poprzez finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób dyżurujących w Punkcie, w zakresie pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz ofiarami przemocy w rodzinie .
4. Stała współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem Rejonowym, Prokuraturą Rejonową oraz specjalistycznymi ośrodkami leczenia odwykowego.
5. Prowadzenie bazy danych placówek terapeutycznych i leczenia odwykowego.
6. Zapobieganie problemom wynikającym z uzależnień z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych przez osoby starsze.

Zadanie 2.

Udzielanie osobom uzależnionym w zakresie problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.

Ochrona przed przemocą w rodzinie

Celem tego zadania jest zmniejszenie ilości i dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego (przemocy, zaniedbań i ryzykownych zachowań) z powodu nadużywania i używania środków psychoaktywnych, poprzez: zwiększenie skuteczności pomocy i wsparcia rodziny ze strony służb społecznych oraz poprzez interwencję prawną-administracyjną wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i społecznej dla członków rodzin, w szczególności z problemem przemocy domowej.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

1. Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie o której mowa w NPZ poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień w Rychtalu w ramach jego działalności m.in.:
 - a) prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat choroby alkoholowej, zjawiska przemocy w rodzinie i metod leczenia,
 - b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe i uzależnień behawioralnych pomocy psychospołecznej i prawnej, konsultacji telefonicznych, prowadzenie telefonu zaufania –.+48 572 878 664
2. Partycypowanie w kosztach funkcjonowania świetlicy przy Szkole Podstawowej w Rychtalu i Drożkach w ramach poszerzania i podnoszenia jakości pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej o której mowa w NPZ.
3. kontynuowanie współpracy z Poradnią Uzależnienia od alkoholu i Współuzależnienia w ramach podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej o której mowa w NPZ
4. Umożliwianie stałego doskonalenia umiejętności, podnoszenia kwalifikacji w zakresie problematyki alkoholowej, pracy z osobami współuzależnionymi oraz ofiarami przemocy w rodzinie, członkom Komisji oraz osobom współpracującym przy realizacji Programu.
5. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie interwencji kryzysowych.
6. Edukacja kadr, o której mowa w NPZ poprzez podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie kontaktu z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.
7. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:
 - a) Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie o której mowa w NPZ, poprzez współpracę z

Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i wspieranie działań zgodnych z procedurą „Niebieskie karty”;

- b) współpraca GKPiRPA z policją, sądem rodzinnym, kuratorami, GOPS oraz placówkami służby zdrowia w zakresie diagnozowania przemocy w rodzinie oraz udzielania pomocy rodzinom w ramach procedury „Niebieskiej Karty”;
- c) współpraca z sądami w zakresie kierowania osób nadużywających alkoholu i stosujących przemoc w rodzinie na leczenie odwykowe,
- d) podejmowanie prób zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy oraz edukacja zdrowotna, o której mowa w NPZ poprzez działania uświadamiających dzieci i młodzież w przedmiotowej kwestii,
- e) kierowanie zawiadomień do policji lub prokuratury w przypadkach określonych w art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- f) upowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach w środowisku lokalnym pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- g) prowadzenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez: realizację programów profilaktycznych i działań w tym zakresie, udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach, informacje medialne, zakup i dystrybucję materiałów edukacyjnych i promocyjnych,
- h) zwiększanie wiedzy społeczeństwa na temat przemocy w rodzinie, możliwości przeciwdziałania temu zjawisku oraz sposobów reagowania i uzyskania pomocy.
- i) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z używania środków psychoaktywnych przez młodych ludzi oraz kształtowaniu prawidłowych postaw rodzicielskich.

W miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji ww. zadania

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież. Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym.

Celem tego zadania jest zmniejszenie ilości spożywanego przez młodych ludzi oraz osób dorosłych alkoholu poprzez: ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich, wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod uczenia postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu, ograniczanie działań promujących picie alkoholu przez młodzież, interwencje profilaktyczne wobec grup podwyższonego ryzyka, edukacja rodziców, wychowawców i pedagogów w zakresie pomagania młodzieży w utrzymywaniu abstynencji.

1. Realizacja programów z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (w szczególności e-uzależnień) w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ poprzez organizowanie i finansowanie na terenie szkół i innych placówek programów oraz przedstawień profilaktycznych dotyczących problematyki uzależnień., warsztatów plastycznych, taneczno-gimnastycznych, wokalnych oraz teatralnych spektakli dla dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkoli i szkół terenie Gminy

2. alternatywne formy spędzania wolnego czasu-dofinansowanie różnych form zajęć rekreacyjno-sportowych, w tym pozalekcyjne zajęcia sportowe jako element programu profilaktycznego w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ (organizowanie i wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych, przeglądów, wydarzeń o charakterze prozdrowotnym, rekreacyjno-sportowym dofinansowanie prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, konkursów profilaktyczno-artystycznych, jako rozszerzenie programów zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży - organizowanych przez placówki oświatowe, kluby sportowe, świetlice -zakup: sprzętu sportowego, nagród, poczęstunku dla uczestników, pomocy dydaktycznych), zawieranie umów zlecenia dla prowadzących.
3. prowadzenie profilaktyki uniwersalnej i selektywnej w celu przeciwdziałania uzależnieniom, w tym prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień (alkohole, narkotyki, nikotyna, środki psychotropowe, dopalacze, leki i inne) dla wszystkich grup społecznych,
4. organizowanie i wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych, przeglądów, wydarzeń o charakterze prozdrowotnym, wspieranie lokalnych projektów profilaktycznych o charakterze kultury np. plastycznej, w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ

W tym:

Tematyczny Plener Rzeźbiarski – jako lokalny międzysektorowy program przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, o którym mowa w art. 9 z 3 w ust. 3 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Plener Malarski, Gminny Plener Kultury, turniejów, happeningów, współorganizacja zawodów sportowych wraz z programem profilaktycznym (pogadanki, prelekcje, wykłady) dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych w tym zakup nagród, pucharów i statuetek oraz umowy z wykładowcami i prowadzącymi

5. dofinansowanie zajęć prowadzonych w czasie ferii zimowych i wakacji letnich, w tym seanse filmowe, przedstawienia, spektakle wraz z obsługą oraz zakup słodczy, drobnych nagród i artykułów szkolnych dla uczestników (zajęcia powinny obejmować program profilaktyczno-terapeutyczny oraz promować zdrowy styl życia bez uzależnień),
6. dofinansowanie zakupu narkotesterów dla KP Policji lub innych narzędzi np. iBlow.
7. dofinansowanie i organizowanie konkursów na temat wiedzy o profilaktyce i uzależnieniach,
8. Realizacja programu profilaktycznego w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ, poprzez dofinansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży na zajęcia i warsztaty terapeutyczne, z realizowaniem programów profilaktycznych i promujących zdrowy bez uzależnień tryb życia wraz z kosztami przejazdu i ubezpieczeń,
9. współudział w organizowaniu lokalnych imprez profilaktycznych (np. koncerty, spektakle teatralne, seanse filmowe, festyny, happeningi, zawody sportowe, Dni Promocji Zdrowia itp.),
10. zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień określonej w Narodowym Programie Zdrowia i rozdysponowanie materiałów profilaktycznych do szkół, świetlic, GOPS, Punktu Konsultacyjnego (przewodniki, ulotki, poradniki, broszury) ,

11. prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego (m.in. udział w kampaniach społecznych, zakup materiałów edukacyjnych).
12. Profilaktyka uzależnień o której mowa w NPZ poprzez udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach o charakterze profilaktycznym adresowanych do różnych grup wiekowych.
13. wspieranie i finansowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych (w tym: spektakli teatralnych, happeningów, koncertów profilaktycznych, warsztatów profilaktyki, zajęć rekreacyjnych, itp.).
14. wspieranie i finansowanie edukacji, profilaktyki oraz świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień.
15. W ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w NPZ, organizacja oddziaływań profilaktycznych wobec seniorów – mieszkańców gminy.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Celem tego zadania jest wsparcie dla organizacji i stowarzyszeń, instytucji, grup samopomocowych oraz osób fizycznych zajmujących się edukacją i profilaktyką, organizacją wolnego czasu oraz pomaganiem osobom uzależnionym od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych i ryzykownych zachowań oraz ich rodzinom.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

1. Współpraca z Kościołem Katolickim, szkołami, przedszkolami, stowarzyszeniami oraz innymi organizacjami, których działalność nakierowana jest na promocję zdrowych postaw społecznych i Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom „ETOH” celem uzyskania pomocy merytorycznej, organizacyjnej dla wdrażania i realizacji Programu oraz innymi organizacjami, które profesjonalnie zajmują się działalnością profilaktyczną.
2. Koordynowanie działań dotyczących pomocy osobom współuzależnionym i ofiarom przemocy, poprzez współpracę z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, placówkami służby zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Opracowanie Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych obejmująca problematykę uzależnień behawioralnych w ramach monitorowania i badania problematyki o której mowa w NPZ.

3. Wspieranie inicjatyw społecznych o charakterze proabstynenckim i prozdrowotnym poprzez dofinansowywanie działalności rozrywkowej, artystycznej, wydawniczej, sportowej, turystycznej, informacyjnej i innej, która kształtowałaby normy obyczajowe oraz styl życia zgodnie z duchem trzeźwości podejmowanych przez różnego typu organizacje, instytucje oraz ruchy trzeźwościowe.
4. Współpraca z organizacjami pożytku publicznego w ramach promocji zdrowego stylu życia bez nałogów (organizacja zajęć sportowych, gier, zabaw i konkursów).

Zadanie 5.

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w zakresie reklamy napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom

nieletnim oraz na kredyt lub pod zastaw a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Celem tego zadania jest zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym poprzez: rozwijanie współpracy z policją i podejmowanie działań wobec łamania przepisów ustawy, wdrażanie do życia społecznego postaw wspomagających racjonalną kontrolę nad obecnością alkoholu w życiu codziennym.

1. Współpraca z Policją w sprawach związanych z łamaniem przepisów prawa dot. obrotu napojami alkoholowymi, reklamy i promocji napojów alkoholowych, kontroli punktów sprzedaży.
2. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu:
 - a) W ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień określonej w Narodowym Programie Zdrowia prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
 - b) Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych o której mowa w NPZ, poprzez prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy.
3. Podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych, sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Rychtal, a w szczególności dzieci, młodzieży, rodziców, rodzin osób z problemem alkoholowym, osób pijących nadmiernie, w tym uzależnionych od alkoholu, a także jednostek zajmujących się pracą z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występują problemy związane z uzależnieniami, placówek oświatowych, instytucji kultury oraz wszystkich, którym zależy na promowaniu zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów oraz na szerzeniu idei trzeźwości w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

REALIZATORZY PROGRAMU:

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
- b) Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- c) Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązaniu problemów alkoholowych.
- d) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
 - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,

- udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - kierowanie osób zgłoszonych do GKPiRPA na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby),
 - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - udział w postępowaniu sądowym.
- e) Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Gminy w Rychtalu lokalizacji i limicie punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- f) Kontrolowanie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy na podstawie pisemnego upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.

1. Prowadzenie kontroli przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:
 - prowadzenie działalności interwencyjnych związanych z nielegalną reklamą napojów alkoholowych,
 - opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i spożywanie napojów alkoholowych.
2. Podejmowanie interwencji w związku naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
3. Kontrola w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych:

Organ wydający zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych może zlecić przeprowadzenie kontroli przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi. Kontrolę powinni przeprowadzić członkowie Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie pisemnych upoważnień wydanych przez Wójta Gminy.

Udział członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, pielęgniarek, policjantów i innych przedstawicieli służb społecznych w szkoleniach i konferencjach związanych z tematem uzależnień, w tym pokrywanie kosztu dojazdu na szkolenia w ramach edukacji kadr, o której mowa w NPZ

III. Finansowanie Programu

Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii przeznaczają się dochody z opłat uzyskanych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Ustawa z dnia 14 lutego 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2021 roku, wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przepisy dotyczące opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. małych. Opłaty wnoszone za sprzedaż

napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml stanowią w wysokości:

1. 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych,
2. 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Środki o których mowa w art. 9 i 3 w ust. 3 pkt 1, przeznacza się na realizację koordynowanej przez Pełnomocnika wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu

IV. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z art. 4¹ pkt 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi ustala się dla członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynagrodzenie za czynności i zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a w szczególności za: budowanie i realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeprowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia osób uzależnionych i wsparcia dla osób współuzależnionych w wysokości 8,5 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 z późn. zm.). Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia jest lista obecności sporządzona na posiedzeniu komisji i podpisana przez obecnych na niej członków. Członkowie komisji korzystają ze zwrotów kosztów podróży w przypadku udziału w szkoleniach, konferencjach, posiedzeniach sądu oraz innych czynności związanych z pracą w komisji analogicznie do zasad określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w państwowej lub samorządowej jednostce strefy budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 167).